

Ruokaperunan koenostotuloksia Pirkanmaalla vuodelta 2007

Kasvukauden oma syke sävytti laatua

Mikä on koenosto?

Koenosto kertoo nostohetken satotason ja antaa arvion kehityksessä olevan sadon laadusta. Nosto tehdään kahden rivimetrin matkalta kaivamalla perunat penkistä silmävaraista sato- ja laatuarviota varten. Noston tulosten avulla on arvioitavissa lopullinen nostettavissa oleva sato ja sadon laatu.

Mihin koenostotuloksia käytetään?

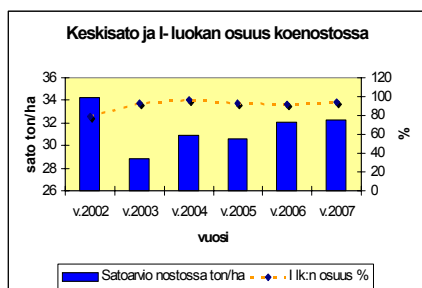
Viljelijä voi käyttää sato- ja laatuarviota varastotarpeen kartotukseen ja myynti- ja markkinointi toimiensa suunnitteluun. Esim. heikkolaatuiset erät voidaan toimittaa nopeasti noston jälkeen suoraan eteenpäin pilaamasta hyviä eriä.

ProAgria Pirkanmaan perunaneuvoja on tehnyt koenostoja vuodesta 1976 lähtien. Tässä poimintoja tuloksista vuodesta 2002 lähtien.

Perunan viljelyalat kasvavat. Pinta-alan kasvu tapahtuu pellon vuokrauksen ja vaihtomaiden hankinnan kautta. Peruna-alan toimijat ovat alansa ammattilaisia ja tilat ovat vahvasti erikoistuneet perunan tuotantoon.

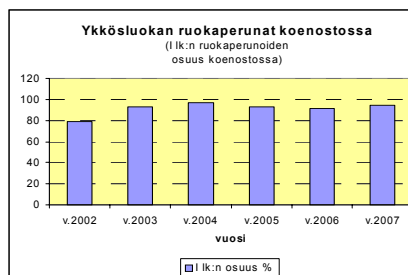
Tarkkailun piirissä olevilla tiloilla perunaa on kasvussa n. 300 ha. Kokonaisperuna ala oli 343 ha Pirkanmaan TE-Keskuksen alueella.

Ennuste lupaili kohtalaista satoa

Kuivahko alkukesä mukulan muodostuksen alussa näytti pudottavan mukulalukua ja satotoiveita. Sadetta saatiin keski- ja myöhäiskesällä, joten satoennuste kipusi hyvin edellisten vuosien tasolle.

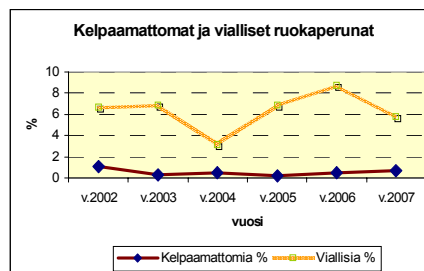
Laatuennuste lupaili ykkösluokan perunan osuudeksi yli 90 %. Tulos on hyvä. Se on edellisvuosien tasoa.

Laatupoikkeamat kiinnostavat viljelijää

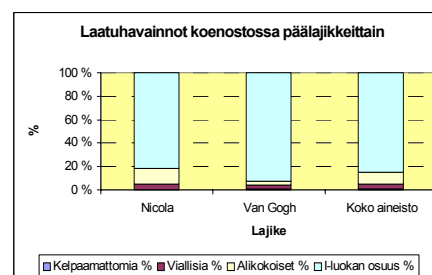
Laatuviat jaetaan ruokaperuna-asetuksen mukaan kelpaamattomiin ja viallisiin perunoihin. Kelpaamattomiin kuuluu mm. vihertyneet-, ruttoiset- ja tyvimätäiset perunat.

Huolimatta kovista ruottopaineista ja uhkavasta tyvimädästä, kelpaamattomien osuus pysyi edellisvuosien tasolla. Toisaalta tyvimäisten- ja ruttoisten mukuloiden osuus lievästi kasvoi koenostokauden loppua kohti. Vihertyneitä mukuloita oli melko vähän. Penkit ovat pysyneet kohtuullisesti hyvässä kunnossa.

Viallisten ryhmään kuuluu mm. rupiset-, haljenneet- ja epämuotoiset perunat. Ruven osuus vaihteli. Kuitenkin hieman aikaisempaa vähemmän. Pahoja kasvuhalkeamia ei sanottavasti ollut, joskin epämuotoisuutta löytyi aikaisempien vuosien verran jopa hieman enemmänkin.

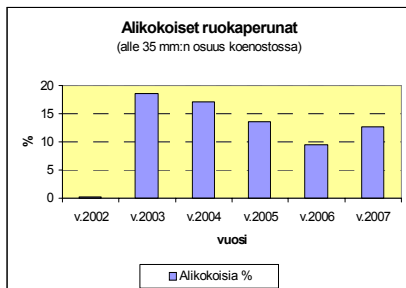
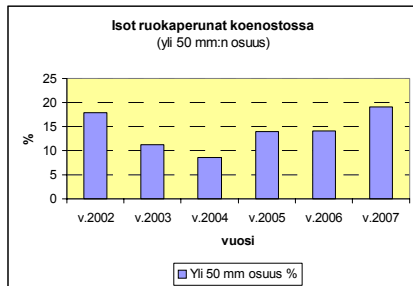
Nicola näytti olevan laadullisesti hieman Van Goghia heikompaa.

Kokojakauma kertoo kauppakelpoisuuden

Peruna kasvoi keskikesällä ja loppukasvu-kaudesta vauhdilla. Yli 50 mm:n perunoiden osuus oli lähes viidennes koko aineistossa ja Van Goghilla jopa yli neljännes sadosta lukeutui yli 50 mm:n kokoon.

Alikoista, alle 35mm:n perunaa oli aikaisimpia vuosia vastaavasti, joskin enemmän kuin vuonna 2006. Nicolan koenostosta n. 15 % oli alikokoa nostohetkellä. Matilda käyttäytyi pienen koon osalta Nicolan tavoin.

Yhteenvedo kokojakaumasta:

Koenoston perusteella näytti siltä, että merkittävä osa alle 35 mm:n perunasta ehtii vielä kasvamaan kauppakelpoiseen kokoon. Alikokoista oli eniten esim. Nicolalla, Matildalla ja Asterixilla. Näyttäisi, että näillä lajikkeilla on hyvät mahdollisuudet saavuttaa tasakokoinen sato nostoon mennessä.

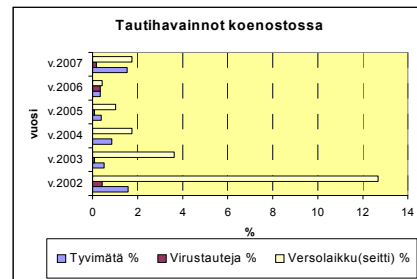
Toisaalta Van Goghilla, Viktorialla ja Idolelle näytti koenostossa olevan niukasti kasvavaa alikokoista, joka korvaisi ylikokoisen perunan nostohetkellä. Nämä lajikkeet tuottavat tunnetusti isomukulaista satoa, jossa tasakokoisuuden saavuttaminen oli viljelyhaaste tänäkin vuonna.

Ylikokoisille perunaerille on etsittävä muita markkinoita.

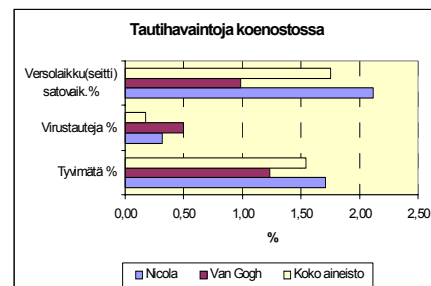
Taudit perunan riesana -rutosta tyvimätätään ja seittivikoihin

Ruttokesä on pahin sitten vuoden 2004. Ensimmäiset rutan merkit näkyivät jo heinäkuulla lehti- ja varsioireina. Luomuviljelyksillä rutto teki tuhoaan jo heinäkuun puolivälissä.

Perunarutosta tehtiin havaintoja, mutta samalla seurattiin tyvimädän ilmenemistä kasvustoissa. Tyvimädän aikaansaannot näkyvät mm. kelpaamattomien osuuden kasvuna. Koko aineistossa niiden osuus oli toiseksi suurin sitten vuoden 2002. Nicolassa ja Veloxissa tyvimädän esiintyminen oli runsainta.

Virustautien osuus jäi viime vuotta pienemmäksi. Virusta levittäviä kirvoja ei ollut viime vuoden veroisesti liikkeellä. Viroosia muistuttavia oireita oli runsaimmin edelleen Van Goghissa. Viroottisia yksilöitä tuli silloin tällöin vastaan tilan omissa lisäysaineistoissa.

Perunaseitti on monivaikutteinen kasvitauti. Mukuloiden mustat seittipahkat, jotka näkyvät usein vasta varastossa, pitävät tautiketjun hengissä. Kasvukaudella ilmenevä epämuotoisuus, ilmamukulat, jopa kasvuhalkeamat viestivät taudista. Seittirupea/versolaikua tuli vastaan kaikissa lajikkeissa, mutta eniten Nicolassa, Asterixissa, Rosamundassa.

Siemenperunan uusinta ja viljelykierron tehostaminen ovat peruslääkkeitä seittiin.